

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:

öt hasabos petitor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többiben megjelenő hirdetéseknek leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetések a szerkesztőségben és kiadói irodában. — Az előfizetési s hirdetésügyi pénzek a kiadóhivataltal, a lap szerkesztőségébe tartozó közlemények a szerkesztőségbe inólabá piactúczra, Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt érkezendők.

Előfizetési feltételek:

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve.
Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 frt.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 frt.
Előfizetheti helyben a kiadóhivataltal a debreczeni **szabó Lajos** házában, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Budapest, szept. 12.

(—y—) Villám csapás felhőtlen égből alig rendítheti meg erősebben a gyanútan andalóg utast, mint a főváros bizonyára az egész ország közvéleményét a táviradók ama híre, hogy az orosz csodák valódi ember hekatombák árán ugyan, de végre még is elfoglalták Plevnát, s Ozman basa serege rendetlen futás közben vonult vissza, még azt sem tudni merre és hová.

Szerencsére még tegnap délután megérkezett a czáfolat is, s ha bár csak oly határozatlan s ép oly kevéssé hivatalos mint maga a Hiob posta volt, a főváros utczáin mindentelég aggodalmas arozokkal találkozunk, s alig csalódunk, ha azt állítjuk, hogy két találkozó ismerős társalgásának tárgyát a végzetes táviratok képezik kizárólagosan.

Alkalmassint valamely oroszimódó román vetette el a sulykot isten igazában, mert a legújabb tudósítások szerint az útközlet még folyvást — tegnap már negyedik napja — tart Plevna mellett s a derék Ozmán hőscepatái, a tulnyomó baromi erő daczára, bámulatra méltó hősiességgel védelmezik kitünő pozícióikat.

A generalissimus Mehemed Ali ez alatt minden ponton győzelmesen halad előre s a legújabb hírek szerint már annyira az orosz hadállások és a Duna közre toltta seregeit, hogy az oroszoknak komolyan gondoskodniuk kell. — egy újabb visszavonulási ut biztosításáról.

Ha Mehemed Ali elég gyorsan nyomul előre, s igaz hogy Szulejman basa a Sipkaszorosban csak annyi erőt hagyva, a mennyi az oroszok szemeltartására szükséges — negyven ezer ember élén szintén Plevnához siet, ha e két hadvezér még azon végzetes pillanat előtt szoríthat kezét Ozman basával nielőtt ez a visszavonulási végzetes parancsot kiadta volna, ha a muszka szemtelenség letiporva, megrugdosva kényserül vissza szegyenkedni dermeteg országába, akkor, akkor fog felbambanni minden igaz magyar szíve, s akkor lesz megnyugtatta minden aggodalmunk.

Mert, — bár mily nehezen essék — kénytelenek vagyunk bevallani, hogy még e perczben is szorongó szívvel tekintjük a testvér nemzet helyzetét, mert tudjuk, hogy rajtuk kívül egyetlen jó barátja sincs Európában, vagy ha van, csak olyan, mint az angol, ki csupán azért mutatkozik még néha barátságosnak hozzá, mert még nem tudta teljes bizonyossággal kismélni: Törökország romlásából vagy boldogulásából lesz-e több haszna pénzres zacskójának.

Legelkeseredettebb ellensége azonban a jó Törökországnak, talán nem is a muszka, hanem a német.
A német kormány valóban daemóni találmányt tanúsít abban, hogy akadályokat gördítsen a törökök elé, ana reményben, hogy talán csak megbotlanak vagy egyben és alája kerülnek annak a borzasztó ellenségnek, kinek ismeretes brutalitásáról tudjuk, hogy Németország nem óhajt megősmekedni oda haza.

Hiában, a három császárnak még folyvást fenálló szövetsége daczára Németország annyira elszigeteltnek érzeti

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

SZÉKFOGLALÓ BESZÉD.

(Debreczen, 1877. szept. 9 én)

tartotta Gergely Károly főiskolai tanár. (Folytatás.)

Meglephet azonban, hogy e lehető leg-egyszerűbb tárgyat miképen fogja fel a láng-lelki költő! Hogy hozzá ő ezt kapcsolata a legegyszerűbb legvártogatásosabb és legbensőbb eszmékkel! Hogy változik ez át az ő teremtéshatásaija előtt a legmegragadóbb és legmegerősebb képek nagyszerű panorámájává! Hogy lesz ezen egy embernek egyetlen életkörülményére vonatkozó tárgy az összes emberiség egész életének egész folyamát visszatükrözőtő egész gondolatok központjává s hogy lesz az egyszerű áldáskivánát a fájdalomtól nyilatkozatává! Mindezt bővebben ki kell fejtenünk.

magát Európában, s az általános rokonszenvet annyira elfordultnak érzi magát, hogy az eddig hatalmasnak tartott és rettegett orosz szövetséget mindenáron fenakarja tartani a felszínen, pedig meggondolhatná, hogy a keleti háború eddigi tapasztalatai után ma már nincs senki — még ő maga sem — aki többé félelmesnek és hatalmasnak tartassa Muszkaországot.

Hanem hát jellemző az, hogy a hatalmas Németsország, melynek lapjai a sedáni nap örömmámorától elkapatva büszkén jelentették ki, hogy Németország immár bátran dobhatja oda a keztyűt egész Európának, — nem talál megbízható szövetségest a népek nagy családjában, csak azt az egyet, melyely szövetséget minden más nép szegénynek tartaná.

És Németország a vezérszerepre aspirál Európában!
Megilleti e őt e vezérszerep?
Erről beszélgezzünk kissé, legközelebb, ha a harezteri események megengedik s kötelességünk né nem teszük, — hogy „paulo majora canamus.“

— A pápa Thiers halála alkalmából a következő képen nyilatkozott: „A három öreg közül kik még helyt álltak (Thiers, Vilmos császár és IX. Pius) egy már haza ment. A hátralevő kettő sem fog sokáig kézni.“

— Gambetta elítéltetett. Gambetta a szept. 11-én ellene lefolytatott tárgyaláson nem jelenvén meg, ellene makacsági ítélet hozott, mely szerint három havi fogságra és 2000 franc pénzbírságra ítéltetett. Ezzel meg van téve a kormány részéről az első lépés a köztársasági párt körlehetetlen üldözésére. Csak-hogy aztán az ország belbékéje ne essék áldozatul.

— Cassagnac a császári párt impertinens újságírója Thiers tem-téséről a „Pays“ban így ír: „A forradalom, mely a vérből született, kimult a sárban, sept. 8-án.“ E napon volt Thiers temetése, s akkor Párisban szakadt az eső, s az utcákon nagy sár volt. Csoda, hogy az ily elvetemült embert meg nem kövezik.

— A képvis. háznak szombaton tartandó első ülésének az időközben érkezett nagyszámú kérvények és feliratok előterjesztésén kívül a jövő ülés napirendjének megállapítása fogja tárgyat képdzni. — A pénzüg. y i b i z o t t s á g előreláthatólag elő fogja terjeszteni a szeszadó-javaslatról szóló jelentést, míg a bankügyi bizottság csak vasárnap ülésében veszi tárgyalás alá a 80 millió kérvényét, úgy hogy a bizottság jelentése alig kerülhet a jövő hét vége előtt a ház elé. Arról értesülünk, hogy a kormány a bagatell törvényjavaslat tárgyalását fogja kivánni, s hogy kész az eredeti javaslatnak oly lényeges módosításába beleegyezni, mely mellett a vita simább lefolyása várható.

A király Kassán.

Szept. 11.

(E) Lipót bajor herczeg tegnap este tizkor érkezett meg. A vasutnál a miniszterek, Darvas főispán, Münster polgármester fogadták. Erkezőse után a királyal azonnal látogatást tett. Ma a miniszterek, megyei és városi küldöttségek tisztelgetnek nála.

Sermet örnagy jobban van; fejszéjét beverték, de nem utazhatik még el. Annyi részvét nyilvánult iránta, hogy mind ő, mind társai megvannak hatva.
Wenckheim miniszter Oderbergen át, — megérkezett. Czeglédre Tisza is elmegy. Az

Ismerkedünk meg azért mindenk előtt a költő gondolat menetével.

Az alap gondolat — mint láttuk — áldáskivánát Virgiliusra elutazása alkalmából, a főérzelem, mely körül a többiek csoportosulnak, a baráti forró szeretet, mely költőnk lelkét egészen elfoglalja. — A hű barát egy kétes utra indul. — Tengerre száll. — Hajóra lép, a melynek útját a szelek irányja szabályozza. Attika partja, hol kiköthet messze. — A tenger tükre felragadtak magukkal a hajót a melynek örvények ragadtak magukkal a hajót s a jó barát ott vesztet el a felbuzgult habokban. — Pedig e hű baráti szívnek nem volna még ideje meghidegülni, e ragyogó fényes tetsétség pályájának kar volna még felbeszakadni. Erzi, mennyire össze volt forrva lelkük. — A költők lelke rokon egymással. — Az ő lelki rokonságukat a hosszas együttléte, együttműködés, közös szenvedések, közös örömek, közös babérok még szorosabbra fűzték. — „Nem, nem szabad örökre elszakadnunk!“ — mondani a bucsúközhöz, de tudja, hogy barátja sorsa a kétes tengeren az őt vivo hálójával — leszen egybekötte, szoh kíván tehát

ottani fogadtatás után azonban visszatért Budapestre.

A mai hadgyakorlatra a király és kísérete már hatkor elindultak. Az idő rendkívül kedvezett. — A városból is nagy közönség ment ki kocsiokon és gyalog. A király mindkét táborban szemlét tartott. Nyolczkor a csapatok a hadműködést megkezdték. A 15-dik hadosztály Pány felől nyomult előre. A 32-dik hadosztály Buzinka alatt az országot mellet foglalt állást. A csapatok mai létszáma a következő volt. A 32-dik hadosztály 3502 gyalog, 725 lovas, 12 ágyú, 15-dik hadosztály 5463 gyalog, 12 négy zászlójú honvéd segélyere utasított 1075 lovas, 16 ágyú. A Buzinka melletti sikon heves csata fejlődött ki, melyben a tüzéség és lovasság is részt vett. A 32 dik hadosztály makacsul tartotta magát — balszárnya a tüzéségi fedezettel már előre is nyomult, míg a jobb szárnya az erdőt tartotta elfoglalva. Egyszerre tüzelés hallatszott az erdőből.

A 15-dik hadosztály erősítésül kirendelt honvédség Graef és Máriássy tábornokok vezénylete alatt sokkal korábban érkezett meg, mint várták. Pányról a buzinkai erdőig másfél óra alatt tettek meg sebes lépésben az utat, mi a király kíséretében általános feltűnést keltett. A tüzelés mind hevesebb lett. A honvédség a 32-dik hadosztály jobb szárnyát kiverette az erdőből. Ezzel a csata sorsa elvont döntve. Nagyszerű volt a honvédségnek az erdőből kibontakozását látni. A király és kísérete az előt a két sereg között foglalt állást. A 32 dik hadosztály megkezdte a visszavonulást egész vonalán, de nem fedezte magát eléggé. Az erdőből kitüdő honvédség a centrumot is áttörte fenyegette úgy, hogy roham lépésben voltak kénytelenek retrálni. A honvédség azonban lovasságával és egy üteg ágyúval oly gyorsan fejlődött ki, hogy a 32 hadosztályt egész ezredét elvágta. Az ezred elfogottak volt tekiüthető, ugyanigy járt egy üteg is, melyet Juhász honvéd-buzárszázados az erdőből századával kirohva meglepett és elfogott. A serezed és ágyúteget elfogása volt a mai nap eseménye. — Hogy mi történt, azt az országuton álló nem szakértő közönség is azonnal észrevette, és a honvédséget megjelente. Ezzel a honvédség a tegnapi csorbát helyreállította. — Tegnap ugyanis egyik zászlójú elelmi vonatát elfogták. Az ellenség azt meg is tartotta, mert ez esetben úgy járnak el, mint a háboruban. — Az illető zászlóját nem is kapott tegnap enni. — Annál fényesebb volt a mai diadal. — A király kijelentette, hogy a honvédség ma jól viselte magát. A serezed elfogása után a király pihenőt rendelt, mely alatt az elfogott ezred elvonult. A közönség ekkor a királyi kíséret közé vegyült. A király leszállt lováról és a történetéről beszélgetett a tábornokokkal. A csata ismét megkezdett, a honvédség az ország-utig nyomult elő és azt megszállotta.

Ezalatt a 15-dik hadosztály centruma és jobb szárnya Nagy-Ida felé nyomult, míg az ellenség minden eddig kifejtett ellentállással felhagyva, Egyenlre felé húzódott vissza, hol délután két órakor táborba szállott. A 15-dik hadosztály ellenben Nagy-Idán maradt, mert mai feladata már ki volt merítve és a honvédség korai megérkezése a feladat taktikai kivételét annyira módosította, hogy a csata hamarabb eldőlt, semmint várták. Ő felsége a királyi Egyenlre ismét hosszasanban érkezett a tábornokokkal és törzstisztekkel. Kassára d. u. 3 órakor érkezett vissza. A honvédek közt nagy lelkesedés uralkodik, melyben a város közönsége s a vidékről egybesereglett vendégek serege is osztozik. A Buzinkára bevonuló honvédlóvasokat a manóverre kirándult kassai közönség megvendégelte. Holnapra a 32-dik hadosztály azon parancsot kapta, — hogy a Hernád mögé vonuljon vissza, de annak átjáróit lehető sokáig védelmezze.

A háboru.

— Plevna még mindig áll, — nem esett el. Legalább szept. 11-éig nem. Hogy e napon estig mi történt, arról e sorok írásáig semmi hitelest nem tudunk. Szept. 11-kén, mint Sándor csár

fordulni esdekelve: „Hajó! ki tartozol a rád bizott Virgiliussal, őrizd meg és Attika határain s értetlenül ad vissza, kérlek, az én lelkem felé.“

Igen! de a hajó csak érzéketlen tárgy s habár a költő lángézelme megismerhesse is és úgy állítja az ott maga elé, mint a ki érti az ő szavát, és teljes öntudatával bír annak, hogy Virgiliust csak egy időre mintegy kölcsön-kép veszi által: képes lesz-e őt megöréni? Nem lesz! Hiszen őt magát is a szelek és habok hordozzák s hogy megtarthassa a rábizottat, neki kell épen megmaradnia. — És hogy maradtat ő meg épésben? Ha a tengert a szelek fel nem zavarják. — S ki kormányozza a szeleket? Aeolus a szelek királya.

Azonban itt, hogy a költő eszmenetét követhessük s erőteljes kifejezéseit kellőleg méltányolhassuk, egy kis kitérést kell tennünk a régi görög római mythusokra. Tudjuk, mikép a régi költők műveinek főszépségét a mythusok és az azokra hivatkozó rövid, tömört, képletes kifejezések te-

nénapján volt szándékban minden erők megfeszítésével általános rohamot intézni a török hadállások ellen s ezerek és ezerek utolsó hőrgésével, párolgó vérrrel és füstölög romokkal kedveskedni a békés czárnak névnapjüdvözletül. Adja isten, hogy e névnap örökre emlékezetes legyen ő felsége részére, de úgy, hogy csak fog csokorgatva és keserűen emlékezhessék arra vissza.

Mi bizunk a törökök vitézségében, bizunk az igazgály győzelmében, — s azon reményünknek adunk kitéjezést, hogy a 11-ki útközletben ismét néhány hervadtatlan levéllel szaporítják török testvéreink győzelmek dícső koszoruját.

A plevnai harcok felől eddig a következő részletesebb jelentések felkisznek előttünk:

London, szept. 11. A „N. fr. Pr.“ jelentése: A legújabb plevnai tudósítások csak szombat délutánig terjednek. A „Daily News“ jelenti szombat délután 5 óráról, hogy a grivczai redoute előtté való nap igen megrongálta az oroszok ágyúzása, de miután a törökök éjjel kijavították, ismét teljesen épnek látszott. Az oroszok is jól használták az éjjelt. Síncaikat jóval előretolták és egy ostrom-ágyúkból álló üteg emeltek Grivcza felött, a félmeles redoutehoz lövéstávolságban. Napkeltekor az ütegből már nagy ágyúk kíséretében bombázn kezdték a redouteot. A törökök ágyúi nem viszonyozhatták a messzehordó ostromágyúk tüzet, és csak a hegygerinczen levő tábori ágyúkra lödöztek. A tüzelés nem volt hatatos, de annál hatásosabb az orosz nagy ágyúk. A török ütegek végleg teljesen elhallgattak, már azt gondolták az oroszok, hogy már feladták magukat. De a szünetet kijavításokra fordították, de azután ismét megszólaltak. A grivczai redoute csakugyan kulcsa a hadállásnak, de ha az oroszok nagy ágyúikat nem koncentrálják mind ellene, és a lövegek záporával nem nyomják agyon, akkor a bombázás még egy hétig is eltartthat; mellette még egy brigádát is föladozhatnak, és még se fogják bevenni. A rohamot már tegnap este 5 órakor akarták megkezdeni; de az oroszok egy keveset mindig kések és mivel a mondott időben a csapatok még posztójukra sem érkeztek mindnyájan, a rohamot elhalasztották. Most már a csapatok mind elfogták ugyan állásaikat, azért úgy látszik, hogy ma még sem kerül a sor rohamra, sőt hamarabb mint holnap délután aligha fog megkezdődni; ha lehet-e, addig orosz ágyúk mindig szünetnek támadást. Az orosz ágyúk mindig közebb kört vonnak a törökök hadállásai körül, de az elhatározás nem ezektől, hanem a támadó gyalogság erejétől fog függni. Jelenleg a törökök tüze gyöngyösten. Az oroszok mai vesztesége az ütegekben már sokkal nagyobb. Károly fejedelem és a nagyherczeg ma is és tegnap is meglátogatták a csatát.

Debreczen város rendes két havi bizott. közgyűlése.

— Szept. 13. —

Elnök Miskolczy Lajos főispán megnyitván a közgyűlést, olvastatott az elmúlt két hórol a polgármester következő jelentése.

Folyó év júl. és aug. hónapokról szóló jelentésemet tisztelettel a következőkben terjesztem elő.

I. Közegészségügy.

A július havi egészségi állapot csak anynyiban különbözött az előzőt havtól, hogy a gyermekek közt a béhurut terjedtebb lett s ezeknél a halálozás nagyobb száma emelkedett.

Augusztus hónap már erősebben volt az egészségi állapot megtámadva; a béhurut terjedtebb lett, a fiatalabb koruaknál elsősorban, verhas, ronszólorok, hártásy torokgyik, vérhas, ronszólorok, hártásy torokgyik, béhurut és vörheny észleltetett, a változás betegék száma nevedezett, — a halálozások száma mindamellett nem érte el az előző havi számot.

Ezek szerint a mythusok úgy keletkeztek, hogy az egyszerű nép azon ó-korban, a mikor még az indogerman népek mindnyájan egy közös nyelvet beszéltek és együtt éltek Ázsiában, a természeti testek és tünemények felől alkotott fogalmait, gyermekies gondolkodás módjához képest, bizonyos állandó kifejezések befoglaltá össze, s később, midőn a népek különféle szelvede és szakadva, a közös nyelvet és az által együtt amaz állandó kifejezések egyes szavainak értelmét is feledni kezdték: „azokból különféle elbeszéléseket alkottak, és ezeket későbbben a költők fölfiztráltak s különféle változatokban adták elő.“

Egy ily mondatra hivatkozva szól Horatius A e o l u s r ó l, a szelek atyjáról, ki a Siciliától északra fekvő aeoliai szigeteken lakott és Homerus szerint egy tömlőben, Virgilius szerint egy heggyeregben tartja bezárva a szeleket, s tetszésétől függ azt eresztetni utra, a melyket akarja.

A közkórház mult két havi betegforgalma következő volt:

Átjött julius hóra . . . 32) — 131
Felvétetett két hó alatt . . . 99)
Gyógyulva elbocsátott . . . 89)
Megt halt . . . 15) — 131
Maradt szept. hóra . . . 27)

Halálozás.

Megt halt a városban — a katonai kórház kivéve —

1) Protestáns 276
2) R. kathol. 35
3) Izraelita 9

Együtt: 320 egyen.

Ezek közül halva született 22, öngyilkos 2.

Népesedés.

Született a város területén:

1) Protestáns 258
2) R. kathol. 37
3) Izraelita 15

Együtt: 310 egyen.

Ezek közül törvénytelen 32.

Házasságra lépett:

1) Protestáns 23
2) R. kathol. 2
3) Izraelita 1

Együtt: 26 pár.

A hasznos házi állatok egészségi állapota kielégítő volt; veszettség egy tanhai eben constataltatott, megharagott egy embert, ki azonban gyógyszerelés alá vétetvén, rajta ez ideig (2 hónapja) a kórnak jelei nem mutatkoztak.

II. Rendészet.

A közbiztonság állapota kielégítő volt, nagyobb bűnesetek nem fordultak elő. Különböző vétségek és kihágásokért leartartott a rendőrség által 132 egyen.

Ezek közül átadott a kir. ügyészségnek 44, rendőrlég megbüntettetett 90. A városból eltoloncoltatott 74, keresztül toloncoltatott 50, kényszerlevéllel kitasított 5, összesen 129 egyen.

Rendőri kihágásoktól bírságokból befolyt a szegények pénzalapja javára 85 frt; mezőrendőri bírságokból a házi pénztár javára 34 frt 04 kr.

A kapitányi hivatal, mint iparhatóság által 30 egyen látogatott el különböző iparnekek önálló folytatására, e célból iparhatósági igazolványval; ezek közül 9 idegen illetőségű 10 írtával 90 frt városi díj vétetett be a házi pénztár javára.

Katonai ügy.

A cs. kir. 13-ik tábori tüzezedet 5-ik ütege 15 napi gyakorlatra julius hónap bevonult s a Gilányi laktányában volt elhelyezve; a cs. kir. 16-ik huszárezred és 2-dik százada a törzseli hadgyakorlatra H.-Böszörménybe kivonult.

A f. évi ujonczosáról szóló statisztikai kimutatás a nagymélt. kir. honvédelmi miniszter urhoz felterjesztetett.

Az őszi fegyvergyakorlatokra a m. kir. 46-ik honvédszázalój szabdáságot állományu. tisztei és legénysége aug. 23-án, a cs. kir. 39-ik gyalogszereg tartalékosai pedig 28-án bevonultak, az előbb nevezettek 5 heti, utóbbiak pedig 4 heti tartamra.

A helyben állomásozó katonaság létszáma tett 2074 ember 127 lóval. Ezekből a lakosságáallandóan beszállásolva 159 ember 3 lóval.

Előfogaltatott 59.

III. Középitkezés.

A pfluatuzai honvéd laktanya építése annyira előhaladt, hogy az épületek f. év szept. hónap felülvizsgálatok lettek; a nagy-erdei fordóház gőzfordójának átalakítása s kibővítése nagyrésben, a többi épületek kijavítása pedig teljesítve lett; a gőzkazán készítés és felszerelés munkába vétetett.

A Gilányi laktanya középületének, valamint a csapatúczai leány iskola tanteremének átalakítása befejeztetett s felülvizsgáltatott. A czeledütczai kut tovább furatása megkezdett.

A szent-anna, czelel- és széchenyiutcák burkolása és utóbbi utca torkolatának átrakatása befejeztetett s felülvizsgáltatott. A nyílt vízvezető csatornák tisztítása

Ezek szerint a mythusok úgy keletkeztek, hogy az egyszerű nép azon ó-korban, a mikor még az indogerman népek mindnyájan egy közös nyelvet beszéltek és együtt éltek Ázsiában, a természeti testek és tünemények felől alkotott fogalmait, gyermekies gondolkodás módjához képest, bizonyos állandó kifejezések befoglaltá össze, s később, midőn a népek különféle szelvede és szakadva, a közös nyelvet és az által együtt amaz állandó kifejezések egyes szavainak értelmét is feledni kezdték: „azokból különféle elbeszéléseket alkottak, és ezeket későbbben a költők fölfiztráltak s különféle változatokban adták elő.“

Egy ily mondatra hivatkozva szól Horatius A e o l u s r ó l, a szelek atyjáról, ki a Siciliától északra fekvő aeoliai szigeteken lakott és Homerus szerint egy tömlőben, Virgilius szerint egy heggyeregben tartja bezárva a szeleket, s tetszésétől függ azt eresztetni utra, a melyket akarja.

Görög regék Cox Gy. után Komáromi Lajos. Bevezetés. (Folyt. köv.)

redeti táviratai.
zept. 12. Povadinból
szabó Antal.
évi szeptember
krért.
krért.
krért.
krért.
krért.
szakra kiszol-
kedem.
k, a hivatalos
tanám. maga-
őnznt (Kaution)
örvényes uton
árlejtési jegy-
N. megyében.
tája.
en.
község részére
pénz
száma
tízüfé
petroleum
n t
65 20 10
65 15 5
65 15 5
Geréby Fülöp.
ben. 1877.

megkezdte, eddig 1642 folyó méter csatorna kiteszteltetett.

A vár-utcai földalatti csatorna készítése fogantatva vettett s az ottani háztulajdonosok a mellesközben készítették a kapitányi hivatal utján felhívattak.

A püta-utcai honvédelkaptanya előtt új gyalogárda készített s több utcán a gyalogárda kijavították.

A „Baranyi-fele” ház kapubejárattól a koczkakö-utig ócska kövekkel kocsint készítették, a posta- és vámvizsgálókai könyvek közlekedés végett.

A belső legelőn újonnan kihásított országos és dílontak járhatóvá tételénél 23,000 köbméter földmozdítás tételét, valamint a „Széles-rét” lecsapolása befejeztették.

A városi és iskolai, színház és ménlepel épületek kímélettel s az ezzel járó tatarozások eszközöltették.

(Vége köv.)

Napi hírek.

— Eljen a debreczeni önkényes tüzoltó egylet! Eljen a nemes város! Az önkényes tüzoltó egylet végre valahára — létezőnek mondhatjuk Debreczenben, és pedig a városi bizottsági közgyűlés ma napon hozott határozata folytán. A közgyűlés ugyanis ma elfogadta egyhangulag a tanács elölterjesztését, mely szerint a nemes város az önkényes tüzoltó egyletnek 1. A most létező tüzoltó felekedők közül két darabot az egylet választása szerint. 2. Nyolc vízihordó szekeret átenged. 3. Gondoskodik arról, hogy 4 ló és egy kocsis éjjel napjai az egylet rendelkezésére álljon, mely lovak és kocsis csakis tűz alkalommal és gyakorlatoknál vehetők igénybe. 4. Laktanyánál alkalmas helyiséget jelöl ki, s azt a tüzi pénztár költségére felszereli. 5. Az előleges felszerelésekre a tüzi pénztárból 4000 frtot ad, de kiköti, hogy úgy az átengedett tüzoltó eszközök, valamint a 4000 frtból egy városi tisztviselő közbenjárta mellett beszerzendők iránt a város tulajdonjoga fentartatik s leltárilag biztosítottak, valamint hogy a város a felügyeleti jogot folytonosan gyakorolni fogja egy tisztviselője által. E tárgy felett volt némi kis vita, melyben az egylet ügyét Jóna Dániel és Vecsey Imre urak igen melegen pártolták. Eljenek!

— A mi derék 16-dik huszárezredünk! Mint halljuk, az ő felsége jelenléte alkalmából Czegléden összpontosított öt lovasszereztízi-kara által tegnap délután rendezett lovasszereztízi-kar alkalmával az akadályversenyt Fényes Gyula a 16 dik huszárezredbeli hadnagy ur „Szemfény” (arja Novio, anyja Yelva) nevű barna pejkanczája nyerte meg, 13 különböző ezredbeli concurrens közül. A nyertes derék 16 vasárnap az itteni akadályversenyben is futni fogván, már utban van hozzánk.

— A mai városi közgyűlés helyeslő tudomásul vette a tanács azon határozatát, hogy a kincstári ügyviszi teendőket Debreczen város területére nézve a törvényi rendeletertelében f. év sept. hó 1-ső napjától fogva Újvárosy István tisztelbéli városi tisztit ügyészt bizta meg.

— Gereci Kálmán foiskolai tanár az idén

is hirdett special kollegiumot, még pedig ezen a diplomatikát, az oklevélvált fogja előadni, mely nem csak a történelem kedvelőire, de a jogászokra is több tekintetben igen fontos. Megemlítjük hogy Gereci ur nem csak a magyar, de az európai diplomatikát is fogja tárgyalni, mit hazánkban aligha lehet hallani, mert a fővárosi egyetemén is csak a magyar diplomatika tárgyalatik.

— A szücs ifjúság több tagja a múlt vasárnap színelőadást rendezett s Tóth E. A. „falu rossza” című örökösű színműve adta elő, mely előadás a jelen volt szép számú közönség tetszését annyira kinyerte, hogy a jövő vasárnap ismételni fogják.

— A vasárnapra tervelt debreczeni népgyűlésre, mint értesültünk Klapka György tábornok nem fog megjelenni. Így valójában, hogy az egész népgyűlés el fog maradni.

— A szeptember 8-9-én tartott díszelőszet díjaira adakoztak: Telegdy K. Lajos ur 1 db. arany, Aron Miksa ur 1 db. arany, Göttl Nándor ur 2 frt, Klein Ignác ur 3 frt, Klein Móritz ur 2 frt, Klein Gyula ur 2 frt, Szepessy Antal ur 4 frt, Posszert János 2 frt. Fogadják érte az egylet hálas köszönetét.

— Gyászjelentés. Szomorodott szívvel tudatjuk feledhetlen jó anyám, napam, nagyanyám, illetve rokonunk néhai öz. K u l c s á r M i h á l y n é szül. Némethy Sára asszonyának 4 napi gyengékedés után, folyó hó 12-én d. e. 12 órakor, életének 69-dik évében, véglegyengülés következtében történt csendes kimutat. A boldogultak földi maradványai folyó hó 14-én délután 3 órakor piactér-utcai 2133. sz. háztól, majd a ref. kistemplomban gyászszertartás után, a czepléd-utcai sírkertben fogok örök nyugalomra letétni. Mely végtisztességettelre a boldogultnak rokonait, ösmerőseit s a t. közönséget bánta szívvel meghívjuk. — Debreczen, 1877. szeptember 13-kán. Kulcsár Eszter, férjem: Huber Józseffel, gyermekeink: József és Ferencz. Testvére: Némethy István nevével, több rokonok nevében is.

— A debreczeni gazdasági egyesület hónap. sept. 14-én d. u. 3 órakor a szokott helyiségben választmányi értekezletet tart.

— A „Kincsem” megint győzött. A frankfurti léfuttatások, melyek első napja szombaton volt, lovainkra nézve kedvezően ütöttek ki. Így olvassuk, hogy az államdíjat, mely 7000 márkás, tehát a legnagyobb díj volt, Blaskovics Ernő „Kincsem” lova nyerte el. Páró Wesselynyi „Zebraja” s gróf Pesztetics Tassió „The Monk” lova is nyertek díjakat. A „Kincsem” nek e diadal pár nap óta második nagy győzelmé s így remény van, hogy a realánoda-utcai ház is nemsokára fölépül, melyet tudval-vólég tulajdonosa a „Kincsem” nyerevényből építtet egyedül.

— A szombaton d. u. 2 órakor tartandó debreczeni lovasszereztízi-kar ismételve felhívjuk a n. é. közönség figyelmét.

— Az „István” gőzmalom raktára előtti térséget a gőzmalom-társulat kikövezeteti. A munkához ma már hozzáfogtak.

— A makktermés sikerült árverése alkalmából a következő figyelemre méltó sorokat vettük. „Tekintetes szerkesztő ur! Azt hallottam, hogy mai napig ki szabad mondani a szegény embernek is a mi a szívében fekszik. No hát én se vagyok rest, kimondom

ha megkoplalom is azt, a mit elgondoltam mostanában, mikor a ligeteljen elköborogtam magánosan az én kesély lovamon. Hát előre is tudtam, hogy nagy áldásunk lesz a makktermésben, de még is, hogy — amint az uraknál hallottam — 60 ezer ezüst forintot tegyen leérte, azt már megsem álmodtam, s épen azért még nagyobb kedvet kaptam kimondani azt, amin régen gondolkodtam. Az én kurta eszemmel ugyanis így gondolkodtam: ni ni be sok makk van ebbe az erdőbe, ennyit még nem láttam 25 esztendő óta, mióta az indigátor urakat szolgálom! Ezt pedig az isten adta, erre csaknem számított előre a nemes város, ez épen úgy esik neki, mintha a tarisznyájába pottyant volna, honnan? hát az erdőből. Mi volna tehát a kivánatos dolog, a czerészéri dolog, a telesség az utánunk jövő iránt! Az, hogy ezen összeznek legálább is felérőgton erdőségi ügyeink borzasztó rossz állapotnak javítására adnak azok, akik vele rendelkeznek. Igaz, hogy jobb ezt zsebre tenni a városi kincstárnak, aztán tegyük be az ajtót, akik utódnak lesznek az uraságban; de nem ennek kellene jobbnak lenni, hanem annak, hogy ilyen esztendőben ne a nérvben és nem egy kis faluhoz illő módon kellene nekimenni az ültetésnek és vetésnek, a korhad fák szálalásának, meg az erdőmester uraimék tudják, hogy minek! De tényszerűen, mivel hogy csak azt akartam mondani, mert oldalamat furta, azért meg ne haragudjak rá, s ha gondolja, hogy a nagy uraknak nem tetszik ez, akkor ki ne tegye az újságjába, mert ismerem a magam szegénységét, s nem akarok rovásra kerülni, de ha nem botrányoztatok vele senkit, akkor csak írja ki, hadd látom meg a nevetem már egyszer az újságban is, különben is jól tudom, hogy egyéb haszna sem lesz ennek, (ki tudja?) Szerk) aztán nem árért — hanem csakugy presentbe majd vizsek egy pár jó dímnyét a kaszárban, hogy megemleget ról a ki vagyok az a nagy kalapu csosz a Lapulj hegyen.

— Az aradi iparos kiállítást tegnapelőtt zárták be innepélyesen. A kiállított tárgyak nagyszáma folytán a bizottság több érmet szerzett be, mert többen lesznek a jutalmazottak, mint előre gondolták. A bírálók az egy-egy aranyból álló öt első díjat Krispin Józsefnek (egy remek zongoráért), Csöty Nándornak, Wagner Károlynak, Pecht Józsefnek s Mihálovics Györgynek ítelték oda. Ezeket kívül 14 másod-, 37 harmadrendű jutalmat és 19 díszoklevelet ítéltek meg. A jutalmak innepélyes kiosztása vasárnap, szept. 16-án történt. A kiállítás átalában igen sikerült. A bevétel annyira felülmulta a várakozást, hogy a kiállítással járt költségek csaknem teljesen fedezve vannak. A kiállítás a vidék ipartársulatai közül a lippai általános ipartársulat, a csabai és szegedi ipartársulatok voltak két-két tag által képviselve, kik elismerésüket fejezték ki a kiállított tárgyak iránt.

— A külső gazdasági tanácsok fődíjén igen kitűnő fajta dímnyék teremték az idén s ezek szerelőtt jutányos árban árusítottak el a kertészeti egylet csarnokában. Felhívjuk a dímnye kedvelők figyelmét a kedvező körülményre.

— A fák villanyosság által való kivágása. A fáknek villanyosság által való kivágása — úgy látszik — a tudományak a gyakorlatban

való legújabb alkalmazása. Ugyanis Parkinson S. H. H. és Martin H. W. egy oly módot szabdalalmaztak, mely szerint egy fa, mely az eddigi fűrészelési mód mellett csak két óra alatt való kivágható, most már 15 perc alatt földreteríthető. Az eljárás igen egyszerű. A veresézhuzalokat, melyek egy erős galvantelepp sarkaiból kinyulnak, érényhuzalok kötik össze, mely természetesen azonnal izzóvá lesz. Ezen állapotban fűrészelik a fát az érényhuzallal épp úgy, mint a közönséges fűrészszel, ily módon semmiféle fűrészelési forgács és por nem keletkezik. A legrövidebb az, hogy ezen eljárás nemcsak a papírosan figurál, hanem már gyakorlati alkalmazást is nyert.

— A gyalogság fejezete nézve igen érdekes kérdés kerül legközelebb elődöntés alá, mely a Kropacek rendszere után készült ismétő fegyverek alkalmazására vonatkozik. E Fegyverek jelenleg csak a 21-ik vadász zászlóaljnál használtak nagyob mennyiségben, s az itt tett kísérletek nagyon kedvező szólnak mellettük. Különös a Werdn-fegyverekkel való összehasonlításban tűnik ki az ismétő fegyverek előnye. Így 20 ember egy fél perc alatt emezekkel 8, amakkal ellenben csak egyetleneget lövést tehetett, előny mutatkozott ezenkívül a tűz-lesési gyorsaság tekintetében is, a Werdn-fegyvereknél 2—3-szor c-ekélyebb. Az ismétő fegyvereket különben igen ajánlja még egyszerű szerkezetük is.

Délutáni posta.

— A király áldomásának azon szövege, mely a lapokat tegnap bejárta, s melyben ő felsége Sándor czárt szövetségeseink nevezte impertinens hamisítás volt. Az áldomás, melyet ő felsége mondott, — szószériuti szövegében így hangzik:

„Kedves barátom az orosz czár jólléteért, kinek nevenapját ma ünnepelek; az istentartás a meg és oltalmazza ő felségét.”

Ez már aztán mégis csak másképen hangzik.

A Debreczeni E. eredeti táviratai.

— Konstantinápoly, szept. 12. A pleznai ütközet folytonosan tart Bár Ozman basa három ellenséges hadtestét által van megtámadva, mégis folyvást összeköttetésben van Arhanieval. — Bielánál, hol az oroszok főereje van jelen, a ruszok bombázását az oroszok beszüntették. — Szulejman a Sipka-szorosban elfoglalt hadállásokat megszállva tartja. Egy hadosztálya a gabrovai úton kémszemlet tartva, az oroszokra nézve nagy veszteséggel járt harcz után a buzlundzai magaslatokat s az ottani erődítéseket, s a

szoroshoz vezető utat elfoglalta. Travna a törökök birtokában van. — Dervis basa szept. 9-ről jelenti, hogy a törökök Batumnál győzelmes harczot vívtak.

Lapunk bezárta előtt veszszük a Cor. Bureautól a következő me g d ö b. bent ő táviratot, melynek azonban hi. telességében jól esik kételkednünk: — Budapest, sept. 13. A .Pol. Corr. értesülése szerint az egyesült orosz román hadsereg rohammal bevette Griviczát, Ozman basának Plevna mellett legerősebb hadállását. (Ezen hirre vonatkozólag megjegyezzük, hogy a Corr. Bureau ma délután 3 órakor még azt távirta szerkesztőségünknek, hogy orosz részről Plevna felől semmi jelentés nem érkezett hozzá. Szerk.)

Felelős szerkesztő: Szabó Antal.

Nyílttér.

Az első debreczeni árverésiintézetben

a jövő héten a közbeeső izraelita ünnepiatt árverés nem leend s csak az árverésen kívül eladható tárgyakból jelenleg igen olcsón kaphatók: gyémánt függők, mellűk, karperecek, gyűrűk, arany női és férfi órák, medálionok, láncok, ezüst evő-eszközök, antik tait-pipák, revolverek, levélpapírok, átolvasott regények stb. Ugyanott kisebb összegek biztos és előnyös elhelyezése követtetik.

Értesítés

Van szerencsém a t. cz. közönséget tisztellel értesíteni, hogy a legkitünőbb valódi

Singer családi varrógépekből

egy nagy szállítmányt kaptam és részletfizetésre is a legjutányosabb árban egyedül állam kaphatók, tökéletes betanítással, — az üzletben, vagy házban, sőt vidéken is.

Minden eredeti Singer-gépnél egy hitelesítés van mellékelve, mely az utánzott gépeknél nincsen.

Becses látogatását kérvén, mély tisztelettel Holvay Gyula, a Singer-társulat képviselője

H I R D E T E S E K.

SZEPESY ANTAL norinbergi és díszáru kereskedésében a jelen időnyre ajánlatnak: Petroleum lámpák Dittmár bécsi gyárából, egész választékban szoba, konyha, folyosó lámpák, esillárok és minden lámpa kellékek és szerelvények. Uti szerek: uti táskák, bőröndök, uti ládák, plaidek és szijjak — uti necessairek stb. Lovagló szerek: angol nyergék, kantárok, zabolák, izasztók, kengyel vas és szíj, leköttők, lovagvesszők, pálcák stb. divatos férfi és gyermek kalapok és sikkák, nyakkötők, keztük. Szikviz (Soda) gépek 1/100 liter 8 frt, 1/10 liter 9 frt, 1/10 liter 10 50 kr, 2/10 liter 12 frt gyári árakban és hozzá való porok. Szoba szőnyegek egész választékban, a blak párkányok, ablak díszítmények ezikkék. Szoba padlat fénymáz és viasz máz. Valamint chinai ezüstáruk, tajt pipák, illatszerek, brone-, bőr- dísz-áruk, finom gyermek játékok a legjutányosabb árban.

276. szám. ÁRJEJYZÉKE az „ISTVÁN” gőzmalom készítményeinek. Készpénz fizetés mellett. Árak ausztriai értékben Költségmentesen Debreczenben, kötelezettség nélkül. Ingyen szállat. 100 kiló A. Asztali dara nagyszemű 26.- „ szinte 30 kilos zacskóval 26.30 B. szinte apró szemű 26.- „ szinte 30 kilos zacskóval 26.30 C. Dara közepeszerű 24.40 „ szinte 30 kilos zacskóval 24.70 0. Királyliszt 26.- 1. Lángliszt 25.- 2. Montliszt 24.- 3. Zsemlyeliszt különös 23.- 4. 22.40 5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű 21.40 6. szinte 2-od 20.40 7. Közép kenyérliszt 1-ső 19.- 8. 2-od 17.- 8 1/2. Barna 1-ső 14.40 9. 2-od 13.- 10. Láblist 10.- 11. Finom korpa zsákkal 5.- 12. Durva korpa zsákkal 4.40 zsáknélkül. 4.60 zsáknélkül. 4.- R. I. Rozsliszt 1-ső rendű 17.- R. II. szinte 2-od 16.- R. III. szinte 3-ad 14.- R. IV. szinte 4-ed 5.- „ zsáknélkül 4.40 A. K. Árpakása 00 31.- „ szinte 0 26.- „ szinte 1 20.- „ szinte 2 15.- „ szinte 3 13.- „ Árpadara 5 20.- A. Arpa liszt 6 20.- Debreczen, 1877. aug. 23. A zsákok súlytartalma. — teljsuly tisztasulynak véve A. B. C. 0—10 számig 85 kiló. 11. 12. 60 R. I. — III. számig 85 R. IV. V. 60 A. K. 00—5 számig 50 Arpaliszt 85

Az áruk jó minőségeért kezesség vállaltatik. SALZMANN LAJOS férfi divat-terme Bazar-utca 7-dik szám. Ajánlja a nyári időny beálltával dusan ellátott férfi divat-áruit egy a helybeli, mint a vidéki t. közönségnek. Üzleti elveim, mi a szoliditás és határozott árakban összpontosul, a nagy közönség előtt már ösmeretes. Ez általommal bátorítkodom a n. é. közönség becses figyelmét az alább következő árjegyzékre felhívni: I. Kész férfi ruhák: Nyári egész öltönyök — 7 frttól — feljebb Fekete nadrág és mellény — 10 és fél frttól „ Fekete és szürke lüster kabatok 4 „ „ Nyári gyermek és fiu öltönyök 2 frt 50 krtól feljebb. Eso kopényegek — 12 „ „ II. Férfi ingek és fehérműek: a) Fehér, sima, fodros és himzett elejű schiffon ingek 1.40 krtól 4 frt-ig. b) Szines, creton és oxford ingek 1.60 krtól 3 frt-ig. Az ingek úgy felálló és lehajló vagy 2 külön gallérral mindenkor nagy választékban találhatók raktárban. c) Négyzeres gallérok nagy választékban 2.50 krtól 2.85 krig. Negyzeres kézelők 4.55 krtól 5.20 krig. Továbbá tudatom a nagyérdemű közönséggel, hogy gallérok és kezelők tisztítása a lehető legszebben, gyors kiszolgálás mellett minden hó 1-jén és 15-én küldetnek tisztítás végett. III. Férfi selyem nemez és posztó kalapok: Magyar kalapok — 2.50 krtól feljebb. Francia divatos kalapok 4.50 „ „ Francia cilinderek — 6.50 „ „ IV. Szalma-kalapok gyári raktára gyermek, fiu és férfiak részére. Nyakkendők, harisnyák, esernyők, férfi napernyők, sétatálcák, utazó készletek, plaidek, szivar- és pentzárcaák, kések, gazdag választékban. Továbbá: Treu Muglisch és Társa bécsi udvari illatszerésznek előnyösen ösmert illatszerai, hajolajai és pomádéja, továbbá a legkitünőbb fajta bajuszpedrói és fogporai mindenkor nagy választékban állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Magamat a t. közönség szives pártfogásába ajánlom, maradtam (297) Teljes tisztelettel: Salzmann Lajos. Vidékröli megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Üzletmegnyitási jelentés. Van szerencsém tisztellel értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a főpiacson a Bika szállóda szomszédságában, az eddig Sesztina Károly ur által birt helyiségben VASKERESKEDÉST rendeztem be, s azt már átadtam a közfoglalomnak. A midőn a n. é. közönséget, a legjutányosabb árakról, bő választékról, jó minőségű árukról és a legpontosabb kiszolgálásról biztosítom, egyszersemind ajánlom üzletemet pártoló figyelmébe. Teljes tisztelettel: Kovács Gyula. (479) 3—6